

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра ботаніки та екології рослин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

_____

“ _____ ” _____ 2015 р.

Програма навчальної дисципліни

Садово-паркове господарство
(назва навчальної дисципліни)

напря́м _____ біологія _____
(шифр, назва напрямку)

спеці́альність _____ біологія _____
(шифр, назва спеціальності)

спеці́алізація _____ _____
(шифр, назва спеціалізації)

факультет _____ біологічний _____

2015 / 2016 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою біологічного факультету

“31” серпня 2015 року, протокол №10

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Звягінцева К.О., ст. викладач

Програму схвалено на засіданні кафедри
ботаніки та екології рослин

Протокол від “16” червня 2015 року № 14

Завідувач кафедри ботаніки та екології рослин

_____ (Догадіна Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
біологічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2015 року № 1

Голова методичної комісії біологічного факультету

_____ (Догадіна Т.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Садово-паркове господарство” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки другий (магістерський) (назва рівня вищої освіти)

спеціальності біологія

спеціалізації

Предметом вивчення навчальної дисципліни є садово-паркові об'єкти, типи насаджень, декоративне садівництво.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

Розділ 1. Парковпорядкування об'єктів зеленого будівництва.

Розділ 2. Інвентаризація садово – паркових об'єктів.

Розділ 3. Освоєння технології проектування садово-паркових об'єктів з використанням комп'ютерних програм Наш Сад Рубин, LandDesigner 3D та ін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Садово-паркове господарство” є професійна підготовка фахівців садово-паркового господарства з питань організації робіт по експлуатації садово-паркових об'єктів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Садово-паркове господарство” є ознайомити студентів зі світовою історією садово-паркового мистецтва, ландшафтною архітектурою, квітникарством відкритого і закритого ґрунту, дендропроєктуванням, топіарним мистецтвом, вертикальним озелененням; проектування всіх типів насаджень; догляд за ними на основі детального вивчення біології декоративних рослин; реконструкція і реставрація старовинних і сучасних садово-паркових об'єктів, декоративного садівництва.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: знати основи фітодизайну і флородизайну; вміти розрізняти за формальними ознаками напрямки, стилі і епохи в садово-парковому мистецтві; виконувати планування та озеленення територій різного призначення, зелених куточків; проводити реставраційні та реконструкційні роботи об'єктів озеленення; користуватися композиційними прийомами і принципами для проектування об'єктів; проектувати садово-паркові об'єкти в комп'ютерних програмах; економічно обґрунтовувати проектні рішення.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань (предметна область) <u>0401 – природничі науки</u>	Вибіркова	
Індивідуальні завдання: <u>розробка альпійської гірки;</u> <u>виконання передпроектного плану місцевості території певного призначення;</u> <u>розробка проекту озеленення в комп'ютерній програмі</u>	Напрямок: <u>біологія</u>	Рік підготовки:	
	Спеціальність: <u>біологія</u>	5-й	5-й
Загальна кількість годин – 120	Рівень вищої освіти <u>другий (магістерський)</u>	Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 1		Лекції	
		- год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		- год.	- год.
		Лабораторні	
		54 год.	16 год.
		Самостійна робота	
		66 год.	104 год.
		Індивідуальні завдання: 30 год.	
		Вид контролю:	
	залік	залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 82 : 18

для заочної форми навчання – 15 : 53

Виклад змісту навчальної дисципліни

Розділ 1. Парковпорядкування об'єктів зеленого будівництва.

Тема 1. Зелені насадження – основа паркових композицій.

Основи композиції зелених насаджень. Врахування біологічних властивостей деревних рослин при формуванні садово-паркових композицій. Сучасні напрями розвитку садово-паркової композиції.

Тема 2. Біологічні й декоративні особливості рослин у зеленому будівництві.

Поняття про деревні рослини; дерева, чагарники, ліани; вічнозелені, листопадні. Їх декоративність. Принципи класифікації декоративних якостей дерев. Роль кущів у формуванні паркового ландшафту. Групи фізіономічних типів кущів. Сезонність цвітіння кущових видів. Квітникарство відкритого і закритого ґрунту.

Тема 3. Основи аранжування і композиційні елементи.

Декоративне садівництво. Дендропроєктування. Клумби, рабатка, бордюри, партер, міксбордер, газон, альпійські гірки (рокарії). Садові доріжки, альтанки, перголи, арки, павільйони, патіо, алеї. Живоплоти, вертикальне озеленення. Формування груп. Формування солітера. Топіарне мистецтво.

Тема 4. Фітодизайн закритого середовища.

Предмет та завдання фітодизайну. Фітокомпозиції в інтер'єрі. Використання бонсаю в фітодизайні. Зимові сади. Елементи фітодизайну. Фітодизайн атриумів, як різновиду зимового саду. Флораріуми. Водні сади.

Розділ 2. Інвентаризація садово – паркових об'єктів.

Тема 5. Основи впорядкування садово-паркових об'єктів.

Організація території, зайнятої зеленими насадженнями. Типи зелених насаджень за їх цільовим призначенням. Інвентаризація масивів зелених насаджень. Документація до звітів про результати інвентаризації зелених насаджень.

Тема 6. Збереження та захист зелених насаджень.

Капітальний та поточний ремонт садово-паркових об'єктів. Реконструкція, реставрація та консервація зелених насаджень. План інвентаризації насаджень. Паспорт садово-паркового елемента.

Розділ 3. Освоєння технології проектування садово-паркових об'єктів з використанням комп'ютерних програм Наш Сад Рубин, LandDesigner 3D та ін.

Тема 7. Розробка проектів території певного призначення.

Вимоги до територій певного призначення. Озеленення території зони відпочинку, навчального закладу, парадного входу державної установи, проспекту (бульвару), парку відпочинку, житлового комплексу (мікрорайону), дитячого майданчику.

Тема 8. Розробка садово-паркових проектів.

Створення генпланів, дендропланів, проектів за допомогою комп'ютерних програм.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються студентами у вигляді графічного завдання:

- розробка проекту декоративних композиційних елементів у вигляді альпійської гірки з урахуванням спеціальних позначок;
- виконання передпроектного плану місцевості території певного призначення;
- розробка проекту озеленення території певного призначення в комп'ютерних програмах Наш Сад Рубин, LandDesigner 3D та ін.

Рекомендоване методичне забезпечення

1. Организация самостоятельной работы студентов на биологическом факультете: учебно-методическое пособие / Е.В. Заика, Т.В. Догадина, Л.И. Воробьева и др. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2014. – 176 с.

Базова література

1. Боговая И.О., Фурсова Л.М. Ландшафтное искусство. – Учеб. пособие для вузов. – М.: Агропромиздат, 1988. – 223 с.
2. Голованов А.И. Ландшафтоведение / А. И., Голованов, Е.С. Кожанов, Ю.И. Сухарев. – М.: Колос, 2005. – 216 с.
3. Гостев В.Ф., Юскевич Н.Н. Проектирование садов и парков. – М.: Стройиздат, 1991 г. – 340 с.
4. Рубцов Л.И. Проектирование садов и парков. – Учеб. пособ. для техн-ов. – М.: Стройиздат. 1973. – 196 с.
5. Теодоронский В.С., Боговая И.О. Объекты ландшафтной архитектуры. – Учеб. пособ. – М.: МГУЛ, 2003. – 380 с.

Допоміжна

1. Архитектурная композиция садов и парков / Центр, н.-и. и проект. ин-т по градостр-ву; под общ. ред. А. П. Вергунова. – М.: Стройиздат, 1980. – 254 с.
2. Белочкина Ю.В. Ландшафтный дизайн. – Х.: Фолио, 2006. – 317 с.
3. Брагина В.И., Белова З.П., Сидоренко В.М. Вертикальное озеленение зданий и сооружений. – К.: Будівельник, 1980 г. – 128 с.
4. Галузеві норми виробітку і часу на роботи по озелененню та благоустрою території. - К. "Укр. НВЦ ліс". - 1995.р.
5. Гарнизоненко Т.С. Справочник современного ландшафтного дизайнера. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 313 с.
6. Рубцов Л.И. Справочник по зеленому строительству / Л. И. Рубцов, А. А. Лаптев. – К.: Будівельник, 1971. – 312 с.
7. Приходько С.Н. Приусадебное цветоводство / С. Н., Приходько, М. В. Михайловская. – К.: Урожай, 1991. – 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронні бази даних та довідковий матеріал з фітодизайну в мережі Інтернет - <http://herba.msu.ru/school/sch-ru.htm>.
2. Портал «Landshaft.ru»: <http://landshaft.ru/>.
3. Енциклопедія декоративних садових рослин: <http://flower.onego.ru/>.

МАТЕРІАЛИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання 1. Розробка проекту декоративних композиційних елементів у вигляді альпійської гірки з урахуванням спеціальних позначок.

За допомогою огляду спеціалізованої літератури, самостійної роботи студента та узагальнення лабораторного матеріалу розробити проект декоративних композиційних елементів у вигляді альпійської гірки з урахуванням спеціальних позначок. Відповідно садово-парковому стилю дизайну підібрати необхідні елементи альпійської гірки та проаналізувати її структуру.

Індивідуальне завдання 2. Графічне виконання передпроектного плану місцевості території певного призначення:

1. Проект озеленення території зони відпочинку.
2. Проект озеленення території навчального закладу.
3. Проект озеленення території парадного входу державної установи.
4. Проект озеленення проспекту (бульвару).
5. Проект реконструкції озеленення парку відпочинку.
6. Проект озеленення території житлового комплексу (мікрорайону).
7. Проект озеленення дитячого майданчику.
8. Проект створення зимового саду.

За допомогою узагальнення лабораторного матеріалу та використовуючи спеціальні позначення розробити план-схему передпроектної пропозиції відповідно певній території.

Індивідуальне завдання 3. Розробка садово-паркового проекту в комп'ютерних програмах Наш Сад Рубин, LandDesigner 3D та ін.

За допомогою комп'ютерної програми Landscape або іншої створити садово-парковий проект з урахуванням стилів дизайну.